

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים ... קונם אשתי נהנית לי ואמר לא נדרתי אלא באשתי הראשונה שנדרתי על כולן ... אין צריכין שאלה בד"א בתלמיד חכם אבל בעם הארץ שבא לישאל עונשין אותו ומחמירין עליו 1
- ב. בד"א בניירות מועטת אבל בניירות מרובה דיו ל' יום 3
- ג. בי דינא דמזדקקי לא עביד ... משמתינן ליה 3
- ד. תנא לעולם אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול בשבועות 4
- ה. וכל המסתכל בעקבה של אשה הויין לו בנים שאינן מהוגנין ... עקבה דקתני במקום הטנופת שהוא מכוון כנגד העקב 4
- ו. בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה לבלתי תחטאו ... היגרין ... מפני שהופכים את שולחנם אילמים ... מפני שמנשקים על אותו מקום הרשים ... סומין ... מפני שמסתכלים באותו מקום 5
- ז. אינו מספר עמי לא בתחלת הלילה ולא בסוף הלילה אלא בחצות הלילה 6
- ח. וכשהוא מספר מגלה טפח ומכסה טפח ודומה עליו כמי שכפאו שד ... הא במילי דתשמיש הא במילי אחרנייתא 6
- ט. הא במילי דתשמיש הא במילי אחרנייתא 8
- י. כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה 8
- יא. אל ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר 9
- יב. וברותי מכם המורדים והפושעים בי אמר רבי לוי אלו בני תשע מדות ... בני חצופה ... כל אדם שאשתו תובעתו הויין לו בנים שאפילו בדורו של משה רבינו לא היו כמותם ... ההיא דמרציא ארצויי 9
- הדרן עלך ואלו מותרין 12
- א. ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין ונדרי הבאי ונדרי שגגות ונדרי אונסין .. 12
- ב. נדרי זרוזין כיצד היה מוכר חפץ ואמר קונם שאיני פוחת לך מן הסלע והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל 13

דף כ.

א. נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים ... קונם אשתי נהנית לי ואמר לא נדרתי אלא באשתי הראשונה

הלכות הדרה היומי

מסכת נדרים

שגירשתי על כולן ... אין צריכין שאלה בד"א בתלמיד חכם אבל בעם הארץ שבא לישאל עונשין אותו ומחמירין עליו

כבר התבאר לעיל דף יח. שלמרות שסתם נדרים להחמיר¹, שאם אמר לשון שהוא משתמע לשני צדדים לקולא ולחומרא, הולכים בו לחומרא. זהו כשהוא עצמו לא פירש מה היה בלבו² אלא אמר כך נדרתי כמו שפירשוהו חכמים, אז אנו מפרשים אותו לחומרא, אבל פירושם להקל, אם פירש מה היה בלבו הולכין אחר כונתו.

אולם לא בכל מקרה בו מפרש הוא את דבריו נאמן, שאם נדר בתרם³, ואמר לא נדרתי אלא בחרמו כלומר ברשות דיג⁴ של ים. בקרבן, ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים. הרי עצמי קרבן, שמשמע שהקדיש את עצמו, ואמר לא נדרתי אלא בעצם אחד⁵ שהנחתי להיות נודר בו. קונם אשתי נהנית לי, ואמר לא נדרתי אלא מאשתי ראשונה שגירשתי. אם הוא תלמיד חכם, נאמן, ואין צריך התרה.

ואם הוא עם הארץ, צריך שאלה, שבאלו מגלה דעתו שנתכוין להערים ולהוציא דבריו בלשון שיטעו השומעים, ולפיכך מחמירין עליו ומניחין כוונתו כמו שכיון להטעות השומעים שלא ינהגו קלות ראש בנדרים, ועוד שסתם לשונות לפי פירושו לשון משונה הוא, ורוב אין מדברים בזה הלשון על כוונה כזו.

וכבר התבאר לעיל דף יד. שיש אומרים⁶ שבזמן הזה לכולי עלמא דיינין ליה כדין עם הארץ⁷, לפי שרובן אינן בני תורה. מיהו יש אומרים שאפילו בעם הארץ אין צריך

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רח א

² ש"ך שם א

³ שו"ע ונו"כ שם ב

⁴ ש"ך שם ו

⁵ ש"ך שם ו

⁶ בס"י רה א ועיין ריב

⁷ והוא מתשובת הרשב"א [ח"ג סימן שיד], והביאו בב"י [עמוד שיג דיבור הראשון]. ואם כן לפי זה הטעם אפילו אם הוא תלמיד חכם גדול ותופס ישיבה הוי גם כן דינו הכי, וכמו שמצינו בחו"מ בס"ק רסב [סעיף כא בהג"ה [וז"ל], וכל תלמיד חכם הוא בחזקת שאינו משנה וכו', וכתב בסמ"ע [שם ס"ק מו] צ"ע אם בזמן הזה גם כן יש לתלמיד חכם דין זה, מאחר שמצינו שבכמה דברים אין נוהגין בזמן הזה, לענין לישראל דדהבא וכו', לענין היתר נדרים ביחיד ביו"ד ריש סימן רכ"ח וכו', ע"ש. אם כן גם לענין זה אין דין תלמיד חכם שצריך התרה.

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

להחמיר כל כך בשאלתו אלא באוסר עליו אשתו, אבל בשאר נדרים אינו צריך⁸. וכן עיקר⁹. ומ"מ יש להחמיר שאין ת"ח בזמן הזה באיסור אשתו¹⁰.

ב. בד"א בניירות מועטת אבל בניירות מרובה דיו ל' יום

מי שאסר על עצמו בשר ויין ועבר ובא להתיר נדרו שמתירין בו מיד, ואינו צריך לנהוג איסור כימים שנהג בהם היתר, כיון שיש חשש מכשול בדבר.

מיהו יש אומרים אם נראה לחכם שיכול לעמוד על עצמו ולא יעבור עוד, אין מתירין לו עד שינהוג איסור כימים שנהג בהם היתר.

במה¹¹ דברים אמורים שצריך לנהוג איסור כימים שנהג בהם היתר בימים מועטים, כלומר שנהג היתר בימים מועטים אבל במרובים כלומר שנהג היתר ימים מרובים דיו שלשים יום. וי"א¹² שגם בימים מרובים צריך לנהוג איסור כימים שנהג היתר.

ג. בי דינא דמזדקקי לא עביד ... משמתינן ליה

המפרש דבריו שהתבאר שבעם הארץ ובימינו מעמידים על משמעות דבריו וצריך שמי שמורה לו שאינו צריך שאלה, משמתינן ליה¹³, אולם בחרטה מספיק, ואין צריך לפתוח לו פתח ממקום אחר. וי"א¹⁴ שצריך לפתוח לו פתח ממקום אחר.

ואפשר דלענין זה דווקא החמיר הרשב"א שצריך התרה לחומרא, ובאמת לפי דברי הרשב"א [שם] שכתב עוד טעם אחר שצריך התרה משום המנהג שנהגו כן גבי האומר פתי פת כותי וכו', כמו שהביא ב"י [שם] לשון הרשב"א, אין הדין כן כשאסר עצמו בדבר האסור. אבל מור"ם בהגה מביא דין זה דכולי עלמא הם עמי הארץ לענין שצריך התרה, תפס עיקר תירוץ זה וק"ל. בית הלל שם

⁸ שלא יהא רגיל לומר עליה לשון איסור שמא יאסרנה ג"כ בדבר הנדור דהקפדה עם אשה מצוי. מ"ז שם ב אבל שאר נדרים מתוך שאין מצויים כך לא החמירו כמתפס בדבר האסור עוד דכיון שיצא לבטל מפריה ורביה החמירו, פרישה, ש"ך שם ה

⁹ ש"ך ד

¹⁰ וכמה גדולים הסכימו לדון דין צורבא מרבנן גם בזמנה"ז [עשבו"י סי' קמ"ד ואו"ת בח"מ סי' ט"ו וכנ"י סי' צ"ה וכ"מ בנמק"י פ' מי שמת וע' י"ש סק"ה] מיהו באיסור אשתו כיון דנפיק מפומיה דרבינו הרמ"א ומי שמתקוטט עם אשתו הוא רגיל תדיר להתקוטט יש להחמיר בכלם כפסקו של רבינו הרמ"א. ערוך השולחן שם סעיף ד

¹¹ שו"ע ונו"ח שם רח ג ד

¹² ש"ך שם יג לפסוק כהתוס' ושאר פוסקים דאפילו בימים מרובים צריך לנהוג איסור כימים שנהג היתר

¹³ טור ועיין בית הלל שם

¹⁴ ש"ך שם ט כהב"ח

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ואם יש מכשול בדבר כגון שנדר בדבר שאינו יכול ליזהר בו, כגון שאסר עליו כל הפירות שבעולם חוץ מדגן, שזהו דבר שאינו יכול לעמוד בו, ועבר עליו במזיד מתירין לו מיד, ואין קונסין אותו לנהוג איסור כימים שעבר עליו כדי שלא יבא לידי מכשול. ויש מי שאומר שמכל מקום יש להחמיר עליו שלא להתירו בחרטה אלא בפתח ממקום אחר.

ד. תנא לעולם אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול

בשבועות

כל הנודר¹⁵ ואינו מקיימו עובר בלאו ועשה, דכתיב (במדבר ל פסוק ג) איש כי ידר נדר ליקנוק או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו ועשה, וכתיב (דברים כג פסוק) מוצא שפתיך תשמר ועשית וגו', לפיכך לא יהא אדם רגיל בנדרים שלא יבא למעול בהם. ולא עוד אלא אפילו הנודר ומקיימו נקרא רשע ונקרא חוטא¹⁶, נקרא רשע דילפינן גזירה שוה הדלה הדלה, כתיב הנא (דברים שם פסוק כג) וכי תהדל לגדר לא יהיה בך חטא, וכתיב התם (איוב ג פסוק יז) שם רשעים הדלו רגזו וגו', מה הדלה דהתם ברשעים מיירי אף הדלה דהנא, כלומר שלא תהדל לגדר אלא תדור הוא נקרא רשע מיד שנודר אף על פי שמקיימו, ונקרא חוטא, דמדכתיב וכי תהדל לגדר לא יהיה בך חטא, משמע הא לא הדלת אלא נדרת יהיה בך חטא.

ה. וכל המסתכל בעקבה של אשה הויין לו בנים שאינן

מהוגנין ... עקבה דקתני במקום הטנופת שהוא מכוון

כנגד העקב

מותר לאדם¹⁷ להביט באשתו אף על פי שהיא נדה, ואז היא ערוה עליו, ואעפ"י שיש לו הנאה בראייתה, הואיל והיא מותרת לו לאחר זמן אינו בא

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם רג א

¹⁶ ונ"ל דיש חילוק בדבר דאם יש לו פתח להתיר ואינו מתיר נקרא רשע ואם לא מצא פתח עדיין כדאשכחן בדף כ"ג דרבנן הוי מצערי מאוד בשביל ר"ש בר רבי שלא מצאו לו פתח וע"ז אמר דמ"מ נקרא חוטא כל זמן שנדרו עליו כנ"ל נכון. מ"ז שם א

¹⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כא ד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

בוזה לידי מכשול, אבל לא ישחוק ולא יקל ראש עמה שלא יבא לידי הרגל עבירה.

אולם בימי¹⁸ נדוטה לא יסתכל במקומות המכוסים שבה ואפילו בעקבה. אבל מותר להסתכל בה במקומות הגלויים, אף על פי שנהנה בראייתה. ולכן ראוי לאשה להקפיד לכסות את עצמה.

מן הדין מקומות המכוסים¹⁹ שבה שאסור לבעל להסתכל, הוא רק במקומות המכוסים אף בביתה, כשאין שם רק בעלה, שג"כ רגילות להיות לבושות.

אבל מן הראוי להחמיר לכסות עצמה כמו שהיתה מכסה אם היתה יוצאת לשוק. וכל המחמיר בענינים אלו משובח, ואם אפשר באופן טוב ושלום, היה טוב להחמיר

ולהביט במקום²⁰ תורפה אסור, ואם מביט כשהיא נדה עונשו שיהיה ליה בנים שאינן מהוגנים²¹ וכשמביט בעת שרוצה לשמש נעשו בניו סומין, ובלא תשיש אסור משום שמגרי היצר הרע בעצמו.

ו. בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה לבלתי תחטאו ...

חיגרינן ... מפני שהופכים את שולחנם אילמים ... מפני

שמנשקים על אותו מקום חרשים ... סומין ... מפני

שמסתכלים באותו מקום

יש עוד דברים²² שפוגמין את המעשה ומקלקלין אותו, והוא שאמרו אסור להסתכל באותו מקום²³ אפילו בשעה שרוצה לשמש, אף על פי שבשעת מעשה הוא מצניע את עצמו כגון אם הוא ביום מאפיל בטליתו, ואם בלילה הוא מכבה את הנר, מכל מקום נהג בה מנהג עזות והפקר, וכל שכן אם

¹⁸ ב"ש שם ז

¹⁹ שו"ת אגרות משה יו"ד ב סי' עה

²⁰ ב"ש שם ז

²¹ משמע שבוזה אתי לישב מה שקשה הרי אסור בלא"ה להסתכל בנדה במקומות המכוסים, אלא דהכא יש עונש בהכי

²² שו"ע ונו"כ או"ח רמ"ד

²³ מה שכתב בב"י ז"ל באה"ע סי' כ"ה שאסור להסתכל במקום טנופות נראה שאין זה רק לגבי אותו מקום באשה דאיירי ביה שם משא"כ חוץ לזה גם ששוב לשמור את עצמו מכל מקום לא שייך בוזה גדר איסור כי אין להוסיף על דברי חז"ל בכזה, וכבר כתבתי במק"א שאין גדר הסתכלות כי אם במעין ותוקע דעתו בוזה משא"כ דרך העברה בעלמא אין שום קפידא בכל מילי שאמרו חז"ל שלא להסתכל, ובשבת גבי טייעא דהוה שפיד כקדירה כו' משמע שגם נתן עיניו לראות בוזה כיון שיש בוזה צד תועלת ידיעה ומכל מקום באותו מקום יש לזהר ביותר. עזר מקודש אבן העזר סימן כה סעיף ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

מסתכל שלא בשעת תשמיש שמגרה ומשסה את היצר הרע בעצמו. וכל המסתכל באותו מקום אין לו בושת פנים ועובר על והצנע לכת ומעביר הבושה מעל פניו, שכל המתבייש איננו חוטא, דכתיב (שמות כ פסוק יז) ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו.

וכל שכן הנושק שם שעובר על כל אלה. וגם עובר על כל תשקצו את נפשותיכם. ועוד קבלו²⁴ חז"ל מפי מלאכי השרת ואמרו המסתכל באותו מקום יהיו לו בנים סומין, והמנשק באותו מקום יהיו לו בנים אלמין.

ולא יהא אדם רגיל לשמש עמה שלא כדרכה משום השחתת זרע²⁵, שאינה מתעברת בשלא כדרכה והרי הוא משחית זרעו, כמו בדש מבפנים וזורה מבחוץ שאסור משום השחתת זרע שאיסור גדול הוא ומביא מבול לעולם, שזה היה חטאם של דור המבול שהשחיתו דרכם ובספר של"ה הפליג מאוד באיש הבא על אשתו שלא כדרכה ושהוא חייב מיתה²⁶.

דף כ:

ז. אינו מספר עמי לא בתחלת הלילה ולא בסוף הלילה אלא

בחצות הלילה

לא ישמש²⁷ לא בתחלת הלילה ולא בסופה, שאז בני האדם נעורין וישמע קול בני אדם ויבא לחשוב באשה אחרת, אלא יעשה הדבר באמצע הלילה בזמן שבני אדם ישנים ולא נשמע הברת קול משום אדם ולא יבא לידי מחשבה באחרת.

ואם רואה שיערו מתגבר עליו, ובא לידי הרהורים ויכול לבוא לידי טומאה עי"ז, לא יחמיר בזה²⁸. ואף אם אין חשש כלל שישמע אנשים אחרים ראוי שיהיה אחר חצות²⁹.

ח. וכשהוא מספר מגלה טפח ומכסה טפח ודומה עליו כמי

שנפאו שד ... הא במילי דתשמיש הא במילי אחרנייתא

²⁴ מובא בבה"ל שם

²⁵ לבוש שם

²⁶ אליה זומא שם

²⁷ שו"ע ונו"כ שם כה נ ואו"ח רמ"ז

²⁸ מ"ב שם לד

²⁹ עיין מג"א שם ס"ק כ וכתוב ביש"ש בב"ק פ"ז סימן מ"ג ואין זה אלא לפרושי' או למי שלבו נוקפו שיהרהר באחרת עכ"ל, והמקובלים כתבו סודות נוראות דוקא אחר חצות ומ"מ יראה שלא יבא ח"ו לידי קרי ע"י כך

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

וישמש באימה וביראה³⁰, כמו שאמרו על רבי אליעזר שהיה מגלה טפח ומכסה טפח כמי שכפאו שד, וכל הנהגות המובאות הרי הם לבעל נפש, ובהסכמת אשתו, ואינם איסור או חובה מן הדין³¹.

יש מפרשים הנהגתו של רבי אליעזר שהיה משמש באימה וביראה כאילו כפאו שד, ויש מפרשים מגלה טפח ומכסה טפח³². ויש מפרשים שלא היה מאריך באותו מעשה ודומה לו כמי שביעתו שד ונבעת והניח המעשה, כל כך היה מקצר בתשמיש³³, ולא משום צניעות לבדו אלא כדי שלא תכנוס בו מחשבה אחרת. וכל לבבות דורש ה' וכל המעשים שהם לשם שמים הם טובים,

ומי שיודע בעצמו שיוכל לעשות זה המעשה ולא תכנוס בו מחשבה אחרת והוא משהה עצמו כדי שתהנה האשה מן האיש ותזריע תחלה, והרי הוא מכוין לעשות מצוה, הקדוש ברוך הוא משלם לו שכרו לקיים מחשבתו לתת לו בנים זכרים, והיא מצוה והמשך של שמחת העונה אבל מי שאינו בוטח בעצמו וממהר במעשה כדי לינצל מן החטא, גם הוא עושה מצוה והקב"ה משלם לו גם כן שכרו בבנים זכרים³⁴.

ויש מפרשים מגלה טפח על הסינור שהיתה חוגרת בו, שאף בשעת תשמיש היה מצריכה לחוגרו ומגלה רק טפח ממנה ומכסה מיד לאחר תשמיש כדי למעט הנאתו.

אולם דוקא סינור שהוא בגד קטן ודוקא אם היא מרוצה³⁵, אבל שאר בגדים לא שבס' נזירות שמשון (סי' רמ) הביא מס' התיקונים (תיקון כח) שצריך שיהיו שניהם ערומים בשעת תשמיש מבלי שום חציצה, ומכל מקום יכסה עצמו בשעת תשמיש בסדין וכדומה, שהקב"ה שונא את מי שמשמש מיטתו ערום כמבאר במדרש (ויק"ר פכ"א סי' ז).

וכולהו פירושי אליבא דהילכתא איתניהו ובעל נפש צריך ליזהר בהם

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ה

³¹ ועיין אוצר הפוסקים ריש סי' כה

³² שלא היה ממרק האבר בשעת תשמיש כדי למעט הנאתו ודומה כמו שכפאו שד כלומר שהיה עושה הדבר באונס

³³ וזהו מגלה טפח שבאשה כלומר עכשיו מגלה אותה לצורך תשמיש ועכשיו מכסה אותה.

³⁴ ובוזה מתורין מה שמקשין על זה אם כן לא היה משהה על הבטן, והרי אמרו רז"ל [נדה לא ע"א] מאי דכתיב [תהלים קכז, ג] שכר פרי הבטן וגו', בשכר שמשהין על הבטן הויין לו בנים זכרים כלומר כדי שתזריע האשה תחלה, וקיימא לן אשה מזרעת תחלה יולדת זכר דכתיב [ויקרא יב, א] אשה כי תזריע וילדה זכר. לבוש ומג"א שם כא

³⁵ דבמ"א ס"ק כב עתב צ"ע דבא"ע ס"ם ע"ו איתא האומר א"א אלא אני בבגדי והיא בבגדה יוציא ויתן כתוב' דבעי' דוקא קירוב בשר ובס"ח סי' תק"ע איתא שחסיד א' היה משמש ערום מה"ט גם שלא ידבק זרע בבגד וי"ל דסינר שאני דאינו כ"כ מכוסה ועוד י"ל דבשניהם מרוצים הוי מדת צניעות

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ט. הא במילי דתשמיש הא במילי אחרנייתא

אל יספר³⁶ עמה לא בשעת תשמיש ולא קודם לכן משעה שתבעה, בדברים שאינם מענייני תשמיש, כדי שלא יתן דעתו באשה אחרת, וכבר אמרנו שאסור לאדם לשתות בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר וכו'. ואם סיפר עמה ושימש מיד³⁷, עליו נאמר (עמוס ד פסוק יג) ומגיד לאדם מה שחזו וגו', אפילו שיחה קלה שבין אדם לאשתו מגידין לו בשעת הדין, וגם על זה קבלו חז"ל מפי מלאכי השרת, המספר עם אשתו בשעת תשמיש הויין לו בנים חרשים. ודווקא שלא מענייני תשמיש וכדי שלא יתן דעתו באחרת, אבל בענייני תשמיש יכול לספר עמה כדי להרבות תאותה ותזריע תחלה ותלד זכר.

ומ"מ כבר התבאר במסכת חגיגה דף ה: שלא יהא אדם³⁸ בעל שחוק ומהתלות ואל רבה שיחה אפילו עם אשתו³⁹ וכשבא לקיים מצות⁴⁰ עונה לא יספר עמה בדברים שאינם מענייני העונה, לא בשעת המצוה ולא קודם לכן, ולפעמים אפילו מענייני תשמיש ג"כ יש ליזהר שלא לספר מתחלה, כגון שהוא איש מחומם ויכול לבוא עי"ז לידי חטא⁴¹.

אולם אם היה לו כעס עמה, אסור לשמש עד שיפויסנה, ויכול לספר עמה קודם, כדי לרעותה⁴². אולם לא יקל ראשו עם אשתו ולא ינבל פיו בדברי הבאי, אפילו בינו לבינה.

י. כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה

ומעיקר הדין יכול⁴³ לעשות עם אשתו מה שירצה, בועל בכל עת שירצה ומנשק בכל אבר שירצה מלבד מקום התורפה כמבואר לעיל⁴⁴, וי"א שבא

³⁶ שו"ע ונו"כ או"ח שם ט

³⁷ כך לשון השו"ע אבהע"ז כה ב

³⁸ רמב"ם הלכות דעות פרק ב הלכה ז

³⁹ בר"ב ובמגן אבות לרשב"ץ מסכת אבות פרק א משנה ה שאיירי גם באשתו מהורה והביאו גמ' דילן

⁴⁰ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כה ב ושו"ע ונו"כ או"ח רמ"ט

⁴¹ מ"ב שם

⁴² שו"ע שם ושם י

⁴³ רמ"א ונו"כ אבהע"ז כה ב

⁴⁴ ב"ש שם א אולם בביאור הגר"א טו ס"ל דלרמ"א מותר לנשק אף שם דפסק כחכמים שהרי מה שאסרו לנשק אמרו' בנמ' אר"י זו דברי כו' שאוסר לנשק שם וכתב אבל הראב"ד כ' דחכמים ל"פ אלא אהפיכת שולחן אבל בשאר מודי וכ"פ בא"ח סי' ר"מ ס"ד וראיה ממספרים שאמרו בהניגה שם מגיד לאדם כו' ומ"ש שם ובאשתו נדה י"ל דלענין בנים שאינן מהוגנים דוקא נדה. ועיין אוצר הפוסקים סעי' ב ס"ק ו שהרבה אחרונים כתבו שדעת הרמב"ם והרמ"א להתיר לנשק שם.

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה⁴⁵, או דרך אברים⁴⁶ ובלבד שלא יוציא זרע לבטלה. ויש מקילין ואומרים שמותר שלא כדרכה אפילו אם הוציא זרע, אם עושה באקראי ואינו רגיל בכך⁴⁷. אבל רגיל אפילו אינו מוציא זרע אסור לשמש שלא כדרכו כדי שלא יבא לידי הוצאת זרע⁴⁸, ודבר קשה הוא להתיר להכשיל בהוצאות ש"ז אפילו באקראי ושומר נפשו ירחק מזה⁴⁹.

ואף על פי שמותר בכל אלה⁵⁰, כל המקדש עצמו במותר לו קדוש יאמרו לו, כמבואר לעיל בהנהגתו של רבי אליעזר שהיה מגלה טפח ומכסה טפחיים.

וכבר התבאר לעיל ולא יהא אדם רגיל לשמש עמה שלא כדרכה משום השחתת זרע⁵¹, שאינה מתעברת בשלא כדרכה והרי הוא משחית זרעו, כמו בדש מבפנים וזורה מבחוץ שאסור משום השחתת זרע שאיסור גדול הוא ומביא מבול לעולם, שזה היה חטאם של דור המבול שהשחיתו דרכם ובספר של"ה הפליג מאוד באיש הבא על אשתו שלא כדרכה ושהוא חייב מיתה⁵².

יא. אל ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר

לא ישמש⁵³ אדם עם אשתו ויתן דעתו על אשה אחרת אפילו שתיהן נשיו.

יב. וברותי מכם המורדים והפושעים בי אמר רבי לוי אלז בני תשע מדות ... בני חצופה ... כל אדם שאשתו תובעתו הויין לו בנים שאפילו בדורו של משה רבינו לא היו כמותם ... ההיא דמרציא ארצויי

⁴⁵ היינו בפי הטבעת עיין אוצר הפוסקים סעי' ב ס"ק ז באריכות
⁴⁶ ופנים אהור עיין באוצה"פ ס"ק יבמ א"ר שהביא מהאגור שמותר דרך אקראי ושהמקובלים החמירו שדבר באשתו ולא באחורי אשתו.

⁴⁷ ועיין שו"ת אנרות משה אבן העזר חלק א סימן סג

⁴⁸ ב"ש שם ג

⁴⁹ באר היטב שם ב

⁵⁰ עיין בעזר מקדש שם שדייק מזה שכך דעת הרמ"א

⁵¹ לבוש שם

⁵² אליה זומא שם

⁵³ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כה י ואו"ח שם ב

הלכות הדרג היומי

מסכת נדרים

יש⁵⁴ מחשבות המפסידות את שכרו, והם בני תשעה מדות, ועליהם נאמר (יחזקאל ב פסוק לח) וּבְרוּתֵי מִכֶּם הַמְּרִידִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי, כלומר שהם מורדים ופושעים להפקיר עצמם לבעילות מופקרות כאלו.

והם בני אנוסה, בני שנואה, בני נידוי, בני תמורה, בני מורדת, בני שכרות, בני גרושת הלב, בני ערבוביא, בני הצופה

בני אנוסה – אין צריך לומר שאם אנס אשה והוליד ממנה בן, אלא אפילו אנס אשתו לתשמיש, ואפילו אינה אנוסה רק שאינה מרוצה מפני כעס שיש לה עליו, לכן יפייס ואח"כ יבעול. ועל זה שנינו במסכת כלה [עיין שם פ"א] מפני מה הוויין לאדם בנים בעלי מומין, מפני שתובעה ואינה נתבעת לו כלומר אינה מתרצית לו. ואמרו עוד כל הכופה אשתו לדבר מצוה רוצה לומר לתשמיש נקרא רע, שנאמר [משלי יט, ב] גם בלא דעת נפש לא טוב, נמצא כי האונס אסור אף באשתו, אלא אם הוא צריך לאותו מעשה יפייס ואחר כך יבעול.

והזהירונו חכמינו שיהי רצון ביניהם בלא אונס כלל, ולא יהיה ביניהם שום מחלוקת אלא אהבה ואחוה ושלום וריעות, ואם יש לו עמה מריבה או שנאה יש לפייסה עד שתתרצה, וכן להיפך. וכן אם היה לו כעס עמה אסור לשמש עמה עד שיפסינה.

בני שנואה – כמשמעה, והיא ששנואה בשעת תשמיש כלומר שהוא שונא אותה בלבו ואף על פי כן הוא משמש עמה, אבל אם רצויה בשעת תשמיש אף על פי שהיא שנואה בלא תשמיש שרי,

בני נידוי⁵⁵ – פירוש בני נדה, שמשמש עמה בנדתה שאינו ממזר מן התורה, מכל מקום רעה גדולה היא, ויש מפרשים שאם הם בנידוי או הוא או היא שאסורים בתשמיש המטה, וכן גם אם אחד מהם אבל.

בני תמורה – שהיה מכוין לערוה ונודמנה לו אשתו, ויש מפרשים אפילו שתי נשיו שנתכוין לזו ונודמנה לו האחרת.⁵⁶

⁵⁴ שו"ע ונו"כ או"ח שם ג

⁵⁵ בה"ל שם ד"ה בני נידוי מהפמ"ג והלבוש

⁵⁶ מ"ב שם טז, הקשה המגן אברהם, דהלא יעקב נתכוין לרחל ובא על לאה, ותיירץ, דוקא כשנתכוין לגוף זה ונודמנה לו גוף אחר תחתיו, אבל יעקב משעת כניסתו לחפה ראה לאה ונתכוין לגופה רק שסבר ששמה רחל, על כן לית לן בה. שער הציון שם ס"ק ז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרג היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

בני מורדת – שאמרה איני רוצה אותך לבעל, ואעפ"כ הוא משמש עמה והרי היא אצלו כזונה אפילו אם הוא מדעתה, ויש גורסין בני מריבה שהם מתקוטטין יחד בכל פעם והוא משמש עמה, שביאה זו כמו זנות כיון שאינו מתוך אהבה. ולכן יש ליזהר גם בזמן שהיא מעוברת או מיניקה וזקינה וכיוצא בזה, וכן בשעת קיום המצוה אם כופה עליה צורת התנהגות מסוימת שאין היא סובלת אותו הרי זה בכלל בני ט' מדות.

בני שכרות – שהוא או היא שכורים ואין בהם כוונת אהבה. ומסתברא שדוקא נתבלבל דעתו מחמת שכרות ולא בששתה רביעית⁵⁷.

בני גרושת הלב – שבלבו לגרשה אפילו אין בלבו שנאה, כגון מאותן שכופין להוציא, וגמר בלבו לגרשה כדינא ואחר כך בא עליה.

בני ערבוביא – שמשמש עם אשתו ונתן דעתו על אחרת אפילו שתיהן נשיו

בני הצופה – שהיא תובעתו בפה והרי היא כזונה ואסור לקיימה.

אבל מה שאשתו מרצה אותו בדברי ריזוי ומקשטת עצמה לפניו כדי שיתן דעתו עליה, על זה אמרו רז"ל⁵⁸ שיוצאין ממנה בנים חכמים ונבונים כלאה שעשתה כן, דכתיב (בראשית ל פסוק טז) וַתֵּצֵא לְאָה לְקָרְאֹתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא וְגו' ויצא ממנה יששכר וכתוב (דברי הימים א יב פסוק לג) וּמִבְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים וְגו', כן תזכה גם זו אם תכוונה לשמים.

וכבר התבאר במסכת עירובין שם משעות עונה היא גם כשמשדלת עצמה לפניו ומקשטת עצמה לפניו, כדי שיתן דעתו עליה. וחייב לפקדה. וכן בכל מעב שמבין מתוך דבריה, או מתוך מעשיה.

אך יש לזכור מש"כ שכתב בס' בעלי הנפש להראב"ד "שעל כן התרו חז"ל (סוטה מ"ז א, ובזוה"ק ח"ג קע"ז ב) יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, פן תסיתנו אשתו לעבור על המדה ותמשיכהו אחריה אל הבלי עולם ויאבד מן העולם בעבורה".

וכשתובעת ומדברת באופן של חציפות ועזות וכדברי חז"ל "בני חצופה" אין לפוקדה, אבל אם אומרת בלשון נקיה וכגון אלי תבוא וכדו' וכן במרצה אותו בדברי ריזוי ומקשטת עצמה לפניו כדי שיתן דעתו עליה הו"ל בנים מהוגנים, שאפילו בדורו של משה לא היו כמותן.

אבל בכל תשע מידות שכתבנו בכל אחת מהן הוא נקרא מורד ופושע, ואפילו לא קיים פריה ורביה והוא צריך שתתעבר ותלד, הוא פוגם עצמו בביאות מופקרות כאלה

⁵⁷ מ"ב שם יח

⁵⁸ עירובין ק:

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

להקרות מורד ופושע, וגם את הולד הוא פוגם בטבעו שיהיה בעל מידות רעות, נִפְּשׁ רִשָּׁע אִתָּהּ רָע (משלי כא פסוק י) כי זרו רִשָּׁעִים מִרְחָם (תהלים נח פסוק ד).

וכבר התבאר במסכת עירובין דף ק: שכל הבועל ושונה אף על פי שכוונתו רצויה עפ"י דברי הגמ' לבנים זכרים, אם הבעילה השניה שלא לרצונה, אף על פי שהראשונה לרצון הייתה, הרי זה בכלל ט' המדות ונקרא חוטא. אך אם היא מרוצה הרי זה זוכה לבנים זכרים

הדרן עלך ואלו מותרין

א. ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין ונדרי הבאי ונדרי שגגות ונדרי אונסין

יש דברים⁵⁹ שאין צריכין התרת חכם ומותרים מאליהם לפי שלא היה בלבן של הנודר שיחול הנדר, והם

נדרי זרוזין – נדרים שאדם נודר כדי לזרו את חברו שיעשה כרצונו.

נדרי הבאי – נדרים שאדם נודר בדברי הפלגה והגזמה. כגון "יאסר עלי דבר פלוני כקרבן, אם לא ראיתי שחומת עיר פלונית גבוהה עד לרקיע"

נדרי שגגות – נדרים שנידרו מתוך שגגה וטעות, שחשב שלא אכל ונדר על כך ונזכר שאכל, או שעברו עליהם מתוך שגגה וטעות. כגון ששכח את נדרו ועבר עליו.

נדרי אונסין – נדרים שנידרו מתוך אונס, או שעברו עליהם מתוך אונס.

והתולה בדבר ולא נתקיים וכולם יתבארו לפנינו בדפים הבאים בעזה"י. וכן יתבארו דיני שבועות כאלו.

⁵⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד רלב א

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

**ב. נדרי זרוזין כיצד היה מוכר חפץ ואמר קונם שאיני פוחת
לך מן הסלע והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל**

נדרי זרוזין⁶⁰, כיצד, היה מוכר חפץ לחבירו ואמר קונם עלי כבר זה אם אם אמכור לך את החפץ בפחות מאלף, ואמר הלוקח קונם עלי כבר זה אם אוסיף על חמש מאות, ואחר כך נתרצו שניהם בשבע מאות חמישים או בפחות מעט או ביותר מעט, לא נאסר אחד מהם, לפי שלא היה בלבם מה שהוציאו בפיהם, שלא התכוונו בנדריהם אלא לזרוז זה את זה כדי לגמור את המקח שכן דרך התגרים לידור או לישבע כדי לזרוז חבירו ואין בלבו לשום נדר, ואנו צריכים בנדר פיו ולבו שוין⁶¹.

יש אומרים שאף על גב שאומרים אנו לזרוזי נתכוונו, מכל מקום לא יוכל המוכר ליתנו בחמש מאות, ולא יוכל הלוקח לקנותו באלף, מכיון שעל הדברים הללו נדרו, ואומרים אנו ודאי היה דעת שניהם לפחות לנדר זה, שלא ימלא אחד מהם דברי חבירו, אלא זה יפחות מעט וזה יוסיף מעט, ויש מקילין והעולם נוהגין להקל⁶².

ודוקא כשאין מעמידין דבריהם אלא מיד באותו מעמד נתרצו שניהם בשבע מאות חמישים, אבל אם לא נתרצה אלא זה נשאר בדרישת אלף וזה מוכן רק חמש מאות ונתבטל המקח ונתפרדו זה מזה, ודאי לנדר גמור נתכוין וחל הנדר, וכל מי שיעבור אחר כך על נדרו הרי זה חלל דבריו⁶³.

ואם האחד העמיד דבריו והשני לא העמיד אלא נתרצה בשבע מאות חמישים, מתוך שנתבטל לאחד נתבטל גם לשני ומותרין שניהם לקיים המקח בשבע מאות חמישים.

וכל זה אינו אלא בסתם, אבל אם אומרים שלנדר גמור נתכוונו הרי זה נדר.

⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם ב

⁶¹ ואף על גב דקיימא לן [חוי"מ סימן רז סעיף ד] דדברים שבלב אינם דברים, הכא כיון שדרך התגרים בכך עדיפי משאר דברים שבלב, דאנן סהדי בכך שלא היה כונתו לנדר. לבוש שם

⁶² ט"ז ד וש"ך ג מהב"ח

⁶³ דוקא כשמוכרו אחר כך לזה הלוקח אבל אם מכרו לאחר אפשר שיאמר המוכר לפלוני אוויל ולא לך. ש"ך שם ד